

1750**UMOWA****między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec
o czasowym pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i członków sił zbrojnych
Republiki Federalnej Niemiec na terytorium drugiego państwa,**

sporządzona w Warszawie dnia 23 sierpnia 2000 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 23 sierpnia 2000 r. została sporządzona w Warszawie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o czasowym pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i członków sił zbrojnych Republiki Federalnej Niemiec na terytorium drugiego państwa, w następującym brzmieniu:

UMOWA**między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o czasowym
pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej
Polskiej i członków sił zbrojnych Republiki Federalnej
Niemiec na terytorium drugiego państwa**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej

i

Rząd Republiki Federalnej Niemiec,

- biorąc pod uwagę przystąpienie przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 2 lutego 1994 r. do programu Partnerstwo dla Pokoju,
- biorąc pod uwagę Umowę między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącą statusu ich sił zbrojnych, podpisaną w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r., zwaną dalej NATO-SOFA, oraz Umowę między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego a innymi państwami uczestniczącymi w Partnerstwie dla Pokoju, dotyczącą statusu ich sił zbrojnych, podpisaną w Brukseli dnia 19 czerwca 1995 r.,
- uwzględniając Umowę między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o wzajemnej pomocy podczas katastrof i klęsk żywiołowych lub innych poważnych wypadków, z dnia 10 kwietnia 1997 r.,
- dążąc do uregulowania czasowego pobytu członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Federalnej Niemiec oraz członków sił zbrojnych Republiki Federalnej Niemiec w Rzeczypospolitej Polskiej,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Przedmiot umowy

1. Niniejsza umowa reguluje sprawy wjazdu, wyjazdu oraz czasowego pobytu członków sił zbrojnych Państwa jednej Umawiającej się Strony na terytorium Państwa

drugiej Umawiającej się Strony w celu wspólnych ćwiczeń, szkolenia jednostek i tranzytu, jak również prowadzenia akcji humanitarnych, poszukiwawczych i ratunkowych, pod kierownictwem właściwych organów Państwa Przyjmującego. Może w nich uczestniczyć do 3000 członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przez okres pobytu nieprzekraczający z reguły 30 dni.

2. Dla celów realizacji niniejszej umowy stosuje się przepisy prawa wewnętrznego Państwa Przyjmującego, chyba że niniejsza umowa stanowi inaczej.

3. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową stosuje się postanowienia NATO-SOFA.

Artykuł 2

Członkowie sił zbrojnych

Na potrzeby niniejszej umowy przez pojęcie „członek sił zbrojnych” rozumie się personel wojskowy i cywilnych pracowników towarzyszących siłom zbrojnym.

Artykuł 3

Zezwolenie na wjazd, wyjazd i pobyt

Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego mają prawo do wjazdu, wyjazdu i czasowego pobytu na terytorium Państwa Przyjmującego na warunkach określonych niniejszą umową i przez NATO-SOFA.

Artykuł 4

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

W razie zagrożenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego Państwa Przyjmującego przez członka sił zbrojnych Państwa Wysyłającego Ministerstwo Obrony Państwa Przyjmującego może zażądać jego bezwzględnego odesłania do Państwa Wysyłającego. Obowiązuje to również w przypadkach, w których Państwo Przyjmujące odstąpi od wykonania przysługującej mu jurysdykcji karnej. Organy Państwa Wysyłającego przyjmą osobę wydaloną w tym trybie.

Artykuł 5

Ochrona zdrowia

1. Państwo Wysyłające zobowiązuje się do przestrzegania międzynarodowych przepisów sanitarnych oraz przepisów sanitarnych Państwa Przyjmującego. Przy wjeździe może być wymagane przedłożenie urzędowego świadectwa zdrowia wystawionego przez organy Państwa Wysyłającego, z którego wynika, że wjeżdżający członkowie sił zbrojnych nie cierpią na choroby zakaźne. Właściwe organy wojskowe Państwa Przyjmującego przekazują właściwym organom wojskowym Państwa Wysyłającego informację o istnieniu takiego wymogu, nie później niż na siedem dni przed planowanym wjazdem.

2. Właściwe organy Sił Zbrojnych obu Państw będą ułatwiać wymianę informacji, o których mowa w ustępie 1.

3. W zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych u ludzi, zwierząt, roślin, jak również w zakresie zwalczania szkodników roślin w Państwie Przyjmującym obowiązują przepisy prawa wewnętrznego Państwa Przyjmującego. O ile umowy międzynarodowe wiążące oba Państwa nie stanowią inaczej, właściwe organy wojskowe Państwa Przyjmującego podejmują czynności wynikające z przepisów o postępowaniu w przypadkach epidemii, epidemii chorób zwierzęcych, z przepisów o środkach żywności dotyczących produktów mięsnych i drobiowych oraz z przepisów sanitarnych.

Artykuł 6

Jurysdykcja karna i środki przymusu

1. W przypadku gdy Państwu Przyjmującemu przysługuje wyłączna jurysdykcja karna lub pierwszeństwo w wykonywaniu takiej jurysdykcji wobec członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego, odstąpi ono od jej wykonania, chyba że wykonanie jurysdykcji będzie niezbędne ze względu na szczególny interes wymiaru sprawiedliwości Państwa Przyjmującego. Szczególny interes wymiaru sprawiedliwości może wymagać wykonania jurysdykcji karnej, zwłaszcza w przypadku następujących przestępstw: pozbawienia życia, rabunku lub zgwałcenia, o ile przestępstwa te nie były skierowane przeciwko członkowi sił zbrojnych Państwa Wysyłającego, w przypadku czynów karalnych o dużym znaczeniu dla interesów bezpieczeństwa Państwa Przyjmującego, jak również w przypadku przygotowywania takich czynów bądź usiłowania ich popełnienia lub uczestnictwa w takich czynach, jeżeli prawo Państwa Przyjmującego przewiduje odpowiedzialność karną za takie działania. W przypadku odstąpienia od wykonania jurysdykcji karnej Państwo Wysyłające na wniosek Państwa Przyjmującego bezzwłocznie wycofa sprawcę z terytorium Państwa Przyjmującego i przekaze sprawę swoim właściwym organom w celu podjęcia decyzji co do wszczęcia postępowania karnego.

2. Sądy i inne organy Państwa Wysyłającego nie wykonują w Państwie Przyjmującym jurysdykcji karnej.

3. Sądy i inne organy obu Państw udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w postępowaniu karnym zgodnie z przepisami swojego prawa wewnętrznego oraz zobowiązaniami wynikającymi z umów międzynarodowych wiążących oba Państwa. Jeżeli Państwo Przyjmujące nie odstąpi od wykonania jurysdykcji karnej, Państwo Wysyłające podejmie działania w ramach swego porządku prawnego w celu zapewnienia, aby członkowie jego sił zbrojnych, podejrzewani o popełnienie czynu karalnego podczas pobytu w Państwie Przyjmującym, stawili się przed sądami i innymi organami Państwa Przyjmującego, o ile są oni do tego zobowiązani zgodnie z prawem Państwa Przyjmującego.

4. Sądy i inne organy Państwa Przyjmującego są uprawnione, w ramach swoich kompetencji, do orzekania i stosowania środków przymusu wobec członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego podczas ich pobytu w Państwie Przyjmującym.

5. W razie zatrzymania członka sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przez organy Państwa Przyjmującego lub w przypadku zastosowania innych środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności, właściwy organ Państwa Przyjmującego bezzwłocznie poinformuje przedstawicielstwo dyplomatyczne Państwa Wysyłającego w Państwie Przyjmującym o tym fakcie. Zawiadamia on przy tym, który sąd lub organ Państwa Przyjmującego jest właściwy dla dalszego postępowania.

6. Postanowienia ustępów 1—5 stosuje się również do pobytu członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego na terytorium Państwa Przyjmującego w innych celach służbowych niż wyszczególnione w artykule 1 ustęp 1.

Artykuł 7

Kary i środki dyscyplinarne

Przełożeni dyscyplinarni w siłach zbrojnych Państwa Wysyłającego mają w ramach swoich kompetencji również w Państwie Przyjmującym prawo do nakładania i egzekwowania wobec członków swoich sił zbrojnych kar i środków dyscyplinarnych, przewidzianych prawem wewnętrznym Państwa Wysyłającego, celem utrzymania porządku i dyscypliny.

Artykuł 8

Telekomunikacja

1. Przy korzystaniu z usług telekomunikacyjnych oferowanych publicznie w Państwie Przyjmującym obok ogólnych przepisów Państwa Przyjmującego stosuje się przepisy danego podmiotu świadczącego usługi, odnoszące się w szczególności do sposobu naliczania opłat, wystawiania oraz opłacania rachunków.

2. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego mogą, o ile jest to konieczne do osiągnięcia celu pobytu, za zgodą właściwych władz Państwa Przyjmującego przejściowo rozmieszczać i eksploatować sprzęt telekomunikacyjny, w tym również aparaturę radiową. Korzystanie z częstotliwości radiowych musi być uzgodnione z właściwym w tym zakresie organem Państwa Przyjmującego.

3. Urządzenia telekomunikacyjne sił zbrojnych Państwa Wysyłającego, które mają być eksploatowane na terytorium Państwa Przyjmującego lub mają być podłączone do sieci telekomunikacyjnych użytku publicznego w Państwie Przyjmującym, powinny spełniać wymogi zgodnie z prawem Państwa Przyjmującego.

4. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego używają w Państwie Przyjmującym wyłącznie częstotliwości radiowych przydzielonych im przez właściwe władze Państwa Przyjmującego. Ze względu na konieczność dokonania krajowej i międzynarodowej koordynacji wykorzystania częstotliwości radiowych, stosowny wniosek o przydział częstotliwości należy składać co najmniej 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia ich używania. Po zakończeniu pobytu częstotliwości radiowe przechodzą ponownie w gestię właściwych władz Państwa Przyjmującego.

5. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego podejmują wszelkie konieczne działania, aby uniknąć zakłóceń w sieciach telekomunikacyjnych Państwa Przyjmującego spowodowanych ich urządzeniami telekomunikacyjnymi lub innymi urządzeniami elektrycznymi. W razie spowodowania przez radiostacje członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego zakłóceń radiostacji poza terytorium Państwa Przyjmującego lub w razie spowodowania przez te radiostacje zakłóceń radiostacji sił zbrojnych Państwa Wysyłającego, właściwe organy Państwa Przyjmującego będą postępować zgodnie z obowiązującą Konstytucją i Konwencją Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego oraz Przepisami Wykonawczymi Służby Radiokomunikacyjnej. Właściwe organy Państwa Przyjmującego podejmą w ramach obowiązujących przepisów wszelkie konieczne działania w celu uniknięcia zakłóceń urządzeń telekomunikacyjnych sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przez urządzenia telekomunikacyjne lub inne urządzenia elektryczne Państwa Przyjmującego. W razie zakłóceń elektromagnetycznych będą stosowane uregulowania o kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń. Jeżeli na podstawie tych uregulowań wyniknie konieczność wyłączenia źródła zakłóceń, siły zbrojne Państwa Wysyłającego bezzwłocznie się do niej zastosują.

Artykuł 9

Ochrona środowiska

1. Państwo Wysyłające jest świadome i uznaje znaczenie ochrony środowiska podczas działania członków jego sił zbrojnych w Państwie Przyjmującym. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przestrzegają przepisów prawa Państwa Przyjmującego odnoszących się do ochrony środowiska.

2. Właściwe organy oraz członkowie sił zbrojnych obu Państw ściśle współpracują ze sobą we wszystkich kwestiach dotyczących ochrony środowiska, w szczególności podczas przygotowywania ćwiczeń.

3. Niezależnie od przestrzegania przepisów prawa Państwa Przyjmującego dotyczących ochrony środowiska należy unikać negatywnego oddziaływania na środowisko, a nieuniknione degradacje środowiska

należy usuwać przez zastosowanie odpowiednich środków.

4. Do transportu broni, ciężkiego sprzętu albo materiałów niebezpiecznych używa się w pierwszej kolejności linii kolejowych lub dróg wodnych. Ustalenia odnośnie do dróg transportu są uzgadniane między Ministerstwami Obrony w porozumieniu z właściwymi organami Państwa Przyjmującego.

5. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego będą używać przy eksploatacji swoich pojazdów powietrznych, wodnych i lądowych w Państwie Przyjmującym, o ile da się to pogodzić z wymogami technicznymi tych pojazdów, tylko takich paliw, smarów i dodatków, które zawierają zredukowaną ilość czynników zanieczyszczających, w myśl przepisów prawa Państwa Przyjmującego. Odnośnie do pojazdów osobowych oraz użytkowych będą przestrzegane przepisy prawa Państwa Przyjmującego dotyczące ograniczenia hałasu oraz emisji spalin, o ile nie będzie to oznaczać niewspółmiernego ograniczenia.

6. Podczas użytkowania infrastruktury poligonowo-ćwiczebnej członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przestrzegają przepisów dotyczących użytkowania infrastruktury poligonowo-ćwiczebnej Państwa Przyjmującego, w szczególności zaś przepisów bezpieczeństwa, ochrony przeciwpożarowej oraz przepisów mających na celu ochronę środowiska. Dotyczy to również przepisów służbowych sił zbrojnych Państwa Przyjmującego odnoszących się do ćwiczeń. Ministrowie Obrony obu Państw określą we własnym zakresie szczegółowe zasady wykonywania strzelań w porze nocnej, w soboty, niedziele i święta.

7. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przestrzegają przepisów prawa Państwa Przyjmującego dotyczących nieszkodliwej dla środowiska utylizacji lub innej nieszkodliwej utylizacji odpadów. Pozbywanie się niewykorzystanych środków bojowych przez detonację lub spalanie w nieprzewidzianych do tego urządzeniach jest niedozwolone.

Artykuł 10

Uczestnictwo pojazdów sił zbrojnych Państwa Wysyłającego w ruchu drogowym oraz korzystanie z lotnisk Państwa Przyjmującego

1. Pojazdy mechaniczne oraz przyczepy do pojazdów mechanicznych sił zbrojnych Państwa Wysyłającego są rejestrowane oraz dopuszczane do ruchu przez właściwe władze Państwa Wysyłającego. Posiadają one numer rejestracyjny oraz widoczny symbol swojego państwa.

2. Za dozwolony uważa się przejazd pojazdów oraz przewóz członków sił zbrojnych Państwa Wysyłającego na podstawie przepisów prawa wewnętrznego Państwa Przyjmującego oraz umów międzynarodowych wiążących obie strony, jak również związanych z nimi porozumień i procedur technicznych. W razie konieczności posiadania zezwoleń specjalnych bądź zwolnień dotyczących transportu niebezpiecznych materiałów w ramach przejazdów transportów wojskowych, ich

udzielaniem lub uzyskaniem zajmą się organy wojskowe Państwa Przyjmującego.

3. Organy wojskowe Państwa Przyjmującego koordynują reprezentowanie interesów wojskowych Państwa Wysyłającego w sprawach komunikacyjnych przed organami cywilnymi i przedsiębiorstwami.

4. W razie konieczności przewozu członków sił zbrojnych oraz sprzętu wojskowego Państwa Wysyłającego własnymi wagonami towarowymi i pasażerskimi oraz w sprawie użytkowania infrastruktury kolejowej w Państwie Przyjmującym zostaną zawarte porozumienia między przedsiębiorstwami kolejowymi z udziałem organów wojskowych obu Państw. W przypadku gdy w odniesieniu do taboru kolejowego Państwa Wysyłającego zajdzie konieczność odstąpienia od przepisów prawa Państwa Przyjmującego, dotyczących wymogów w zakresie konstrukcji, wyposażenia i eksploatacji, przedsiębiorstwo kolejowe Państwa Wysyłającego złoży w administracji kolejowej Państwa Przyjmującego wnioski o wydanie koniecznych zezwoleń.

5. Członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przestrzegają przepisów ruchu drogowego Państwa Przyjmującego, włącznie z przepisami o odpowiednim zachowaniu się na miejscu wypadku oraz przepisami o transporcie niebezpiecznych materiałów. Właściwe organy Państwa Przyjmującego kontrolują przestrzeganie tych przepisów. Kontrola w tym zakresie może być przeprowadzana wspólnie z właściwymi organami Państwa Wysyłającego. W ramach tych przepisów członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego mogą stosować w odniesieniu do konstrukcji, wykonania oraz wyposażenia pojazdów, przyczep, statków śródlądowych oraz statków powietrznych dodatkowo własne normy. Organy obu Państw ściśle współpracują ze sobą przy realizacji tych postanowień.

6. Ruch pojazdów mechanicznych oraz przyczep do tych pojazdów, których wymiary, nacisk na oś, ciężar całkowity lub liczba przekracza ograniczenia obowiązujące według prawa drogowego Państwa Przyjmującego, odbywa się, z wyjątkiem nadzwyczajnych wypadków, tylko za zezwoleniem właściwych władz Państwa Przyjmującego. Ruch pojazdów gąsienicowych poza poligonami odbywa się generalnie transportem szynowym, względnie, o ile okaże się to konieczne — na odpowiednich przyczepach niskopodwoziowych. Poruszanie się pojazdami gąsienicowymi po ulicach i drogach publicznych bez używania nakładek gumowych jest niedozwolone.

7. Z wyjątkiem nadzwyczajnych przypadków, członkowie sił zbrojnych Państwa Wysyłającego korzystający z wojskowych statków powietrznych mogą używać cywilnych lotnisk Państwa Przyjmującego tylko za zezwoleniem właściwych władz Państwa Przyjmującego, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie Przyjmującym.

8. O ile jest to konieczne, dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz osiągnięcia celu pobytu członków swoich sił zbrojnych właściwe organy obu Państw koordynują działanie wszystkich zainstalowanych i eksploatowanych przez nie systemów kontrol-

nych ruchu powietrznego oraz związanych z nimi systemów łączności.

Artykuł 11

Likwidacja szkód

1. W sprawach związanych z likwidacją szkód oba Państwa będą postępować, z wyjątkiem niżej wymienionych uregulowań, zgodnie z postanowieniami NATO-SOFA.

2. W sprawach likwidacji szkód wyrządzonych osobom trzecim obowiązują postanowienia zawarte w załączniku. Załącznik ten jest integralną częścią niniejszej umowy.

Artykuł 12

Ćwiczenia lądowe

1. Ćwiczenia lądowe odbywają się na zasadach prawa Państwa Przyjmującego i regulaminów służbowych stosowanych w jego siłach zbrojnych.

2. Ćwiczenia lądowe odbywają się na poligonach, strzelnicach i w innych obiektach szkoleniowych.

Artykuł 13

Ćwiczenia w przestrzeni powietrznej

1. Ćwiczenia w przestrzeni powietrznej odbywają się zgodnie z przepisami prawa Państwa Przyjmującego wydanymi na podstawie wytycznych i zaleceń Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego dotyczących wejścia w przestrzeń powietrzną i korzystania z przestrzeni powietrznej tego państwa, jak również użytkowania urządzeń i instalacji lotniczych, a także z obowiązującymi procedurami zgłaszania, zgody i koordynacji zawartymi w odpowiednich przepisach prawa Państwa Przyjmującego.

2. Przepisy prawa Państwa Przyjmującego dotyczące wejścia w przestrzeń powietrzną i korzystania z jego przestrzeni powietrznej oraz użytkowania urządzeń i instalacji lotniczych, jak również obowiązujące procedury zgłaszania, zgody i koordynacji zawarte w tych przepisach obejmują przepisy prawa Państwa Przyjmującego o ruchu lotniczym i wydane do nich rozporządzenia oraz uregulowania administracyjne o charakterze cywilnym i wojskowym.

3. Załogi statków powietrznych biorące udział w ćwiczeniach muszą władać językiem angielskim, o ile jest to konieczne ze względów bezpieczeństwa i kontroli lotów.

Artykuł 14

Ćwiczenia na wodach terytorialnych

1. Ćwiczenia okrętów wojennych oraz pomocniczych przeprowadzane na wodach terytorialnych i wodach wewnętrznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa Państwa Przyjmującego.

2. Użytkowanie pokładowych statków powietrznych odbywa się według zasad określonych w artykule 13 niniejszej umowy.

Artykuł 15

Koszty

1. Przed przeprowadzeniem ćwiczeń właściwe organy Państw Umawiających się Stron uzgadniają szczegółowe świadczenia i koszty.

2. Organy sił zbrojnych Państwa Przyjmującego udzielają pomocy organom sił zbrojnych Państwa Wysyłającego przy korzystaniu ze świadczeń odpłatnych.

Artykuł 16

Nienaruszalność przywilejów i immunitetów dyplomatycznych

Niniejszej umowy nie stosuje się wobec osób posiadających status dyplomatyczny bądź konsularny.

Artykuł 17

Rozstrzygnięcie sporów

Wszelkie spory dotyczące interpretacji i stosowania niniejszej umowy będą rozstrzygane polubownie na drodze rokowań i nie będą przedkładane do rozstrzygnięcia żadnym stronom trzecim.

Artykuł 18

Realizacja

Kwestie szczegółowe dotyczące realizacji niniejszej umowy będą uzgadniane przez Ministrów Obrony obu Państw.

Artykuł 19

Wejście w życie, czas obowiązywania oraz wypowiedzenie

1. Niniejsza umowa wejdzie w życie w dniu, w którym oba Państwa powiadomią się wzajemnie w drodze wymiany not, że spełnione zostały wewnętrzne warunki konieczne dla wejścia umowy w życie. Umowa wejdzie w życie w dniu otrzymania noty późniejszej.

2. Niniejsza umowa jest zawarta na czas nieokreślony. Może ona zostać wypowiedziana w dowolnym terminie w formie pisemnej drogą dyplomatyczną przez każde z Państw. W takim wypadku wypowiedzenie jest skuteczne po upływie roku od dnia jego otrzymania.

Sporządzono w Warszawie dnia 23 sierpnia 2000 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej

B. Komorowski

Z upoważnienia Rządu
Republiki Federalnej
Niemiec

F. Elbe

Załącznik

do Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o czasowym pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i członków sił zbrojnych Republiki Federalnej Niemiec na terytorium drugiego państwa

Postanowienia dotyczące likwidacji szkód

1. Właściwe organy:

a) Szkody powstałe w Niemczech

Właściwym polskim organem jest Minister Obrony Narodowej.

Właściwymi organami niemieckimi są organy Administracji Obciążeń Obronnych krajów związkowych.

b) Szkody powstałe w Polsce

Właściwymi polskimi organami są szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych.

Właściwym organem niemieckim jest Federalny Urząd Administracji Wojskowej.

2. Współpraca:

a) Odpowiednie polskie i niemieckie organy współpracują ze sobą we wszystkich kwestiach związanych z likwidacją szkód zgodnie z Artykułem VIII ustępy (5)—(7) NATO-SOFA.

b) W celu oszacowania znacznych szkód można powołać komisję składającą się z przedstawicieli organów obu Państw.

3. Korespondencja

Korespondencja pomiędzy właściwymi organami polskimi i niemieckimi prowadzona jest przez każde z Państw w swoim języku.

4. Likwidacja szkód:

a) Regulacja przez Państwo Przyjmujące

Organ Państwa Przyjmującego jest właściwy w zakresie przyjmowania i rozpatrywania wniosku o odszkodowanie. Po wplynięciu wniosku jak najszybciej przeprowadza on własne dochodzenie w przedmiotowej sprawie. Uznaje on jedynie takie roszczenie bądź, w przypadku szkód powstałych poza służbą, przyjmuje je do protokołu, które po zakończeniu dochodzenia uwzględniającego informacje organu Państwa Wysyłającego oraz środki dowodowe jest uzasadnione w myśl prawa Państwa Przyjmującego,

b) Współpraca organów Państwa Przyjmującego i Wysyłającego

Organ Państwa Przyjmującego przekazuje najszybciej jak to możliwe organowi Państwa Wysy-

ającego, najpóźniej jednak w ciągu czterech tygodni, informacje o fakcie napłynięcia wniosku o odszkodowanie. Informacja powinna zawierać sygnaturę akt organu Państwa Przyjmującego, nazwisko i adres wnioskodawcy, krótki opis, jak również miejsce i czas wydarzenia, żadaną kwotę odszkodowania, rodzaj szkody, ewentualnie dane osobowe uczestniczących w wydarzeniu członków sił zbrojnych oraz nazwę uczestniczącej w wydarzeniu formacji wojskowej. Informacja przesyłana jest w dwóch egzemplarzach.

Organ Państwa Wysyłającego potwierdza organowi Państwa Przyjmującego fakt otrzymania informacji, podając przy tym sygnaturę swoich akt, oraz przesyła w ciągu sześciu tygodni od napłynięcia informacji wszystkie dostępne informacje oraz środki dowodowe. Jeśli organ Państwa Wysyłającego nie posiada żadnych przedmiotowych informacji i środków dowodowych, przesyła organowi Państwa Przyjmującego za wiadomienie o ich braku.

Organ Państwa Wysyłającego informuje ponadto organ Państwa Przyjmującego, czy w jego ocenie dana szkoda została spowodowana działaniem lub zaniechaniem, za które odpowiedzialne są pod względem prawnym siły zbrojne Państwa Wysyłającego, i (lub) czy nastąpiła ona w związku z użytkowaniem pojazdu wojskowego, jak również czy pojazd ten był użytkowany w sposób dozwolony czy niedozwolony.

c) Dokonanie wypłaty odszkodowania i zwrot jego kwoty

Organ Państwa Przyjmującego wypłaca kwotę odszkodowania w swojej walucie. Następnie

zwraca się on o refundację kosztów do organu Państwa Wysyłającego.

O ile w myśl prawa Państwa Przyjmującego odszkodowanie należy wypłacić w formie renty, renta taka podlega kapitalizacji zgodnie z zasadami obowiązującymi w Państwie Przyjmującym. Organ Państwa Wysyłającego zwraca należną kwotę w ciągu trzech miesięcy.

d) Postanowienia specjalne dotyczące likwidacji szkód powstałych poza służbą

Organ Państwa Przyjmującego sporządza protokół dla organu Państwa Wysyłającego, który protokół ten bezzwłocznie bada i decyduje, czy i w jakiej wysokości odszkodowanie jest uzasadnione. Organ Państwa Przyjmującego oferuje wnioskodawcy w charakterze odszkodowania stosowną kwotę — bez uznania obowiązku prawnego (*ex gratia*). Decyzja organu Państwa Wysyłającego nie jest przy tym dla niego wiążąca. Jeżeli wnioskodawca przyjął tę ofertę jako całkowite zaspokojenie swojego roszczenia, organ Państwa Przyjmującego dokonuje wypłaty.

Organ Państwa Wysyłającego zwraca kwotę w wysokości uznanej przezeń za uzasadnioną. Jeżeli organ Państwa Wysyłającego nie przekaze w ciągu trzech miesięcy od otrzymania protokołu organu Państwa Przyjmującego decyzji o uznaniu kwoty odszkodowania za uzasadnioną, wypłaca on kwotę, na którą wnioskodawca wyraził zgodę.

Powyższe postanowienia nie naruszają postanowień punktów 4a)—4c).

Abkommen

zwischen

der Regierung der Bundesrepublik Deutschland

und

der Regierung der Republik Polen

über

den vorübergehenden Aufenthalt von Mitgliedern der Streitkräfte der Bundesrepublik

Deutschland und der Streitkräfte der Republik Polen

auf dem Gebiet des jeweils anderen Staats

Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und
die Regierung der Republik Polen -

in Anbetracht des am 2. Februar 1994 erklärten Beitritts der Republik Polen zum Programm Partnerschaft für den Frieden,

in Hinblick auf das in London unterzeichnete Abkommen zwischen den Parteien des Nordatlantikvertrags vom 19. Juni 1951 über die Rechtsstellung ihrer Truppen, im folgenden NATO-Truppenstatut genannt, und das in Brüssel unterzeichnete Übereinkommen vom 19. Juni 1995 zwischen den Vertragsstaaten des Nordatlantikvertrags und den anderen an der Partnerschaft für den Frieden teilnehmenden Staaten über die Rechtsstellung ihrer Truppen,

unter Berücksichtigung des Abkommens vom 10. April 1997 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Republik Polen über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen oder schweren Unglücksfällen,

in dem Bestreben, den vorübergehenden Aufenthalt von Mitgliedern der polnischen Streitkräfte in der Bundesrepublik Deutschland und von Mitgliedern der deutschen Streitkräfte in der Republik Polen zu regeln -

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

Gegenstand des Abkommens

(1) Dieses Abkommen regelt die Ein- und Ausreise und den vorübergehenden Aufenthalt von Mitgliedern der Streitkräfte des Staats einer Vertragspartei auf dem Gebiet der anderen Vertragspartei für gemeinsame Übungen, Ausbildung von Einheiten und Durchreise sowie für die Durchführung humanitärer Aktionen und Such- und Rettungsaktionen unter Verantwortung der zuständigen Behörden des Aufnahmestaats. Daran können bis zu 3000 Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats für eine Aufenthaltsdauer, die in der Regel 30 Tage nicht überschreitet, teilnehmen.

(2) Bei der Anwendung dieses Abkommens gelten die innerstaatlichen Rechtsvorschriften des Aufnahmestaats, soweit nicht dieses Abkommen etwas anderes bestimmt.

(3) Auf Fragen, die durch dieses Abkommen nicht geregelt sind, finden die Bestimmungen des NATO-Truppenstatuts Anwendung.

Artikel 2

Mitglieder der Streitkräfte

Für die Zwecke dieses Abkommens umfasst der Begriff „Mitglieder der Streitkräfte“ das Personal der Truppe und das zivile Gefolge.

Artikel 3

Erlaubnis für Einreise, Ausreise und Aufenthalt

Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats sind nach Maßgabe des NATO-Truppenstatuts und dieses Abkommens zur Ein- und Ausreise und zum vorübergehenden Aufenthalt im Aufnahmestaat berechtigt.

Artikel 4

Öffentliche Sicherheit und Ordnung

Wird die öffentliche Sicherheit oder Ordnung des Aufnahmestaats durch ein Mitglied der Streitkräfte des Entsendestaats gefährdet, so kann das Verteidigungsministerium des Aufnahmestaats die unverzügliche Rückführung dieses Mitglieds in den Entsendestaat verlangen. Dies gilt auch in Fällen, in denen der Aufnahmestaat auf die Ausübung der ihm zustehenden Strafgerichtsbarkeit verzichtet. Die Behörden des Entsendestaats nehmen eine auf diese Art und Weise entfernte Person wieder auf.

Artikel 5

Gesundheitswesen

(1) Der Entsendestaat verpflichtet sich zur Beachtung der internationalen Gesundheitsvorschriften und der Gesundheitsvorschriften des Aufnahmestaats. Bei der Einreise kann die Vorlage eines von den Behörden des Entsendestaats ausgestellten amtlichen Gesundheitszeugnisses verlangt werden, aus dem hervorgeht, dass die einreisenden Mitglieder der Streitkräfte nicht an übertragbaren Krankheiten leiden. Die zuständigen militärischen Behörden des Aufnahmestaats unterrichten die zuständigen militärischen Behörden des Entsendestaats spätestens sieben Tage vor der geplanten Einreise über entsprechende Erfordernisse.

(2) Die zuständigen Behörden der Streitkräfte der beiden Staaten sorgen für die gegenseitige Erleichterung des Informationsaustausches nach Absatz 1.

(3) Zur Verhütung und Bekämpfung übertragbarer Krankheiten bei Menschen, Tieren und Pflanzen sowie zur Bekämpfung von Pflanzenschädlingen im Aufnahmestaat gelten die Rechtsvorschriften des Aufnahmestaats. Soweit internationale Vereinbarungen, an die die beiden Staaten gebunden sind, dem nicht entgegenstehen, werden von den zuständigen Stellen der Streitkräfte des Aufnahmestaats seuchenrechtliche, tierseuchenrechtliche und lebensmittelrechtliche Maßnahmen bezüglich der Fleisch- und Geflügelfleischprodukte sowie hygienerechtliche Maßnahmen getroffen.

Artikel 6

Strafgerichtsbarkeit und Zwangsmaßnahmen

(1) Soweit dem Aufnahmestaat ausschließliche Strafgerichtsbarkeit oder das Vorrecht auf Ausübung der Strafgerichtsbarkeit zustehen, wird er von der Ausübung der Gerichtsbarkeit gegenüber Mitgliedern der Streitkräfte des Entsendestaats absehen, es sei denn, dass wesentliche Belange der Rechtspflege des Aufnahmestaats die Ausübung erfordern. Wesentliche Belange der Rechtspflege können die Ausübung der Strafgerichtsbarkeit insbesondere bei folgenden Straftaten erfordern: Straftaten, durch die der Tod eines Menschen verursacht wird, Raub und Vergewaltigung, soweit sich diese Straftaten nicht gegen ein Mitglied der Streitkräfte des Entsendestaats richten, sowie strafbare Handlungen von erheblicher Bedeutung gegen die Sicherheitsinteressen des Aufnahmestaats sowie die Vorbereitung, der Versuch solcher Straftaten und die Teilnahme an ihnen, soweit diese Handlungen nach dem Recht des Aufnahmestaats strafbar sind. Wird von der Ausübung der Strafgerichtsbarkeit abgesehen, so wird der Entsendestaat den Täter auf Ersuchen des Aufnahmestaats unverzüglich aus dem Gebiet des Aufnahmestaats entfernen und den Fall

seinen zuständigen Behörden zur Entscheidung über die Einleitung eines Strafverfahrens unterbreiten.

(2) Gerichte und Behörden des Entsendestaats üben im Aufnahmestaat keine Strafgerichtsbarkeit aus.

(3) Die zuständigen Gerichte und Behörden der beiden Staaten leisten einander im Rahmen ihres innerstaatlichen Rechts einschließlich der Verpflichtungen aus völkerrechtlichen Verträgen, an die die beiden Staaten gebunden sind, Rechtshilfe bei Strafverfahren. Sieht der Aufnahmestaat nicht von der Ausübung der Strafgerichtsbarkeit ab, so wirkt der Entsendestaat im Rahmen seiner Rechtsordnung darauf hin, dass sich Mitglieder seiner Streitkräfte, die verdächtigt werden, während des Aufenthalts im Aufnahmestaat eine Straftat begangen zu haben, den Gerichten und Behörden des Aufnahmestaats stellen, soweit sie dazu nach dem Recht des Aufnahmestaats verpflichtet sind.

(4) Die Gerichte und Behörden des Aufnahmestaats sind im Rahmen ihrer Zuständigkeiten und Befugnisse berechtigt, Zwangsmaßnahmen gegenüber Mitgliedern der Streitkräfte des Entsendestaats während ihres Aufenthalts im Aufnahmestaat anzuordnen und durchzuführen.

(5) Wird ein Mitglied der Streitkräfte des Entsendestaats durch Behörden des Aufnahmestaats festgenommen oder werden andere Zwangsmaßnahmen angewendet, die den Entzug der Freiheit zur Folge haben, so unterrichtet die zuständige Behörde des Aufnahmestaats unverzüglich die diplomatische Vertretung des Entsendestaats im Aufnahmestaat. Dabei wird mitgeteilt, welches Gericht oder welche Behörde für das weitere Verfahren zuständig ist.

(6) Die Absätze 1 bis 5 finden auch Anwendung, wenn Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats sich im Gebiet des Aufnahmestaats zu anderen dienstlichen Zwecken, als den in Artikel 1 Absatz 1 genannten, aufhalten.

Artikel 7 Disziplinarmaßnahmen

Die Disziplinarvorgesetzten der Streitkräfte des Entsendestaats haben im Rahmen ihrer Zuständigkeit auch im Aufnahmestaat das Recht, notwendige, durch das innerstaatliche Recht des Entsendestaats vorgesehene Disziplinarmaßnahmen zur Aufrechterhaltung von Ordnung und Disziplin gegenüber den Mitgliedern ihrer Streitkräfte zu verhängen und zu vollstrecken.

Artikel 8 Telekommunikation

- (1) Für die Inanspruchnahme von öffentlich angebotenen Telekommunikationsdienstleistungen im Aufnahmestaat gelten neben den allgemeinen Vorschriften des Aufnahmestaats die jeweiligen Geschäftsbedingungen des Dienstleistungserbringers; dies gilt insbesondere für die Art und Weise der Berechnung der Entgelte, der Rechnungserstellung und der Begleichung der Rechnungen.
- (2) Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats können, soweit dies zur Erreichung des Aufenthaltszwecks erforderlich ist, mit Zustimmung der zuständigen Behörden des Aufnahmestaats vorübergehend Telekommunikationsanlagen einschließlich Funkanlagen errichten und betreiben. Die Nutzung von Funkfrequenzen muss mit der zuständigen Behörde des Aufnahmestaats abgestimmt werden.
- (3) Telekommunikationseinrichtungen der Streitkräfte des Entsendestaats, die auf dem Gebiet des Aufnahmestaats betrieben oder an öffentliche Telekommunikationsnetze im Aufnahmestaat angeschaltet werden sollen, müssen den rechtlichen Anforderungen des Aufnahmestaats entsprechen.

(4) Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats benutzen im Aufnahmestaat nur Funkfrequenzen, die ihnen von den zuständigen Behörden des Aufnahmestaats zugeteilt sind. Aufgrund der notwendigen nationalen und internationalen Koordinierung der Nutzung von Funkfrequenzen ist der entsprechende Antrag auf Zuteilung von Funkfrequenzen spätestens 30 Tage vor der geplanten Inanspruchnahme zu stellen. Nach dem Ende des Aufenthalts gehen die Funkfrequenzen an die zuständigen Behörden des Aufnahmestaats zurück.

(5) Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats treffen alle erforderlichen Maßnahmen, um Störungen der Telekommunikationsnetze im Aufnahmestaat durch ihre Telekommunikations- oder andere elektrische Anlagen zu vermeiden. Verursachen Funkstellen der Streitkräfte des Entsendestaats schädliche Funkstörungen bei Funkstellen außerhalb des Aufnahmestaats oder werden sie von solchen Funkstellen in schädlicher Weise gestört, so verfahren die zuständigen Behörden des Aufnahmestaats nach den Bestimmungen der jeweils gültigen Konstitution und Konvention der Internationalen Fernmeldeunion sowie der Vollzugsordnung für den Funkdienst. Die zuständigen Behörden des Aufnahmestaats treffen im Rahmen der geltenden Vorschriften alle erforderlichen Maßnahmen, um Störungen der Telekommunikationseinrichtungen der Streitkräfte des Entsendestaats durch Telekommunikations- oder andere elektrische Anlagen des Aufnahmestaats zu vermeiden. Im Fall von elektromagnetischen Störungen werden die Regelungen des Rechts über elektromagnetische Verträglichkeit von Geräten angewendet. Ergibt sich hieraus die Notwendigkeit einer Außerbetriebnahme der Störquelle, muss diese durch die Streitkräfte des Entsendestaats ohne Verzug vorgenommen werden.

Artikel 9

Umweltschutz

(1) Der Entsendestaat erkennt und anerkennt die Bedeutung des Umweltschutzes bei Tätigkeiten der Mitglieder seiner Streitkräfte im Aufnahmestaat. Die Mitglieder der

Streitkräfte des Entsendestaats halten die Rechtsvorschriften des Aufnahmestaats zum Schutz der Umwelt ein.

(2) Die zuständigen Behörden und die Mitglieder der Streitkräfte beider Staaten arbeiten in allen Fragen des Umweltschutzes, insbesondere bei der Vorbereitung von Übungen, eng zusammen.

(3) Auch über die Einhaltung der Rechtsvorschriften des Aufnahmestaats hinaus sind Umweltbeeinträchtigungen zu vermeiden und unvermeidbare Umweltbeeinträchtigungen durch angemessene Maßnahmen auszugleichen.

(4) Für den Transport von Waffen, schwerem Gerät oder Gefahrgut wird dem Schienen- und dem Wasserweg Vorrang eingeräumt. Festlegungen zu den Transportwegen werden zwischen den Verteidigungsministerien in Abstimmung mit den zuständigen Behörden des Aufnahmestaats vereinbart.

(5) Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats werden für den Betrieb ihrer Luft-, Wasser- und Landfahrzeuge im Aufnahmestaat, soweit dies mit den technischen Erfordernissen dieser Fahrzeug vereinbar ist, nur Treibstoffe, Schmierstoffe und Zusatzstoffe verwenden, die schadstoffarm gemäß den Vorschriften des Aufnahmestaats sind. Bei Personenkraftfahrzeugen und Nutzfahrzeugen werden die Vorschriften des Aufnahmestaats über die Begrenzung von Lärm- und Abgasemissionen eingehalten, soweit dies nicht unverhältnismäßig ist.

(6) Bei der Benutzung von Übungseinrichtungen werden durch die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats die jeweiligen Benutzungsordnungen, insbesondere die Sicherheitsbestimmungen, die Brandschutzbestimmungen und die Bestimmungen zum Schutz der Umwelt, beachtet. Gleiches gilt bezüglich der Dienstvorschriften der Streitkräfte des Aufnahmestaats für Übungen. Die Verteidigungsminister der beiden Staaten treffen in ihrem jeweiligen Zuständigkeitsbereich besondere Regelungen für Nachtschießen sowie von Schießen an Sonnabenden, Sonntagen und Feiertagen.

(7) Die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats werden die Vorschriften des Aufnahmestaats zur umweltverträglichen Verwertung oder sonstigen Entsorgung von Abfällen einhalten. Eine Beseitigung von Restbeständen an Kampfmitteln durch Sprengung oder Verbrennung in hierfür nicht genehmigten Anlagen ist nicht zulässig.

Artikel 10

Verkehr mit Fahrzeugen der Streitkräfte des Entsendestaats sowie Benutzung der Flugplätze des Aufnahmestaats

(1) Kraftfahrzeuge und Kraftfahrzeuganhänger der Streitkräfte des Entsendestaats werden für den Verkehr von der zuständigen Behörde des Entsendestaats registriert und zugelassen. Diese Fahrzeuge führen ein Nummernschild und ein deutliches Nationalitätskennzeichen.

(2) Transporte und Beförderungen der Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats im Rahmen der innerstaatlichen Rechtsvorschriften des Aufnahmestaats und geltender völkerrechtlicher Verträge, die für beide Staaten verbindlich sind, sowie der damit im Zusammenhang stehenden technischen Vereinbarungen und Verfahren gelten als genehmigt. Soweit Sonder- und Ausnahmeerlaubnisse sowie Befreiungen für den Transport gefährlicher Güter für militärische Bewegungen und Transporte erforderlich sind, werden sie durch die militärischen Behörden des Aufnahmestaats erteilt oder eingeholt.

(3) Die militärischen Behörden des Aufnahmestaats koordinieren die Wahrnehmung militärischer Interessen des Entsendestaats in Verkehrsangelegenheiten gegenüber den zivilen Behörden und Unternehmen.

(4) Über die Einstellung eigener Güter- und Reisezugwagen für den erforderlichen Transport von Mitgliedern der Streitkräfte und des militärischen Geräts des Entsendestaats und über die Nutzung der Eisenbahninfrastruktur des Aufnahmestaats werden zwischen den betroffenen Eisenbahnunternehmen unter Beteiligung der militärischen Behörden beider Staaten

Vereinbarungen geschlossen. Sofern hinsichtlich der Anforderungen an Beschaffenheit und Nutzung der Eisenbahnfahrzeuge des Entsendestaats von den gesetzlichen Vorschriften des Aufnahmestaats abgewichen werden soll, wird das Eisenbahnunternehmen des Entsendestaats die erforderlichen Genehmigungen bei der Eisenbahnverwaltung des Aufnahmestaats beantragen.

(5) Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats halten die Verkehrsvorschriften des Aufnahmestaats einschließlich der Vorschriften über das Verhalten am Unfallort und der Vorschriften über den Transport gefährlicher Güter ein. Die zuständigen Behörden des Aufnahmestaats überwachen die Einhaltung dieser Vorschriften. Diese Überwachung kann gemeinsam mit den zuständigen Behörden des Entsendestaats durchgeführt werden. Innerhalb dieses Rahmens können die Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats zusätzlich ihre eigenen Normen auf den Bau, die Ausführung und die Ausrüstung der Kraftfahrzeuge, Kraftfahrzeuganhänger, Binnenschiffe und Luftfahrzeuge anwenden. Die Behörden beider Staaten arbeiten bei der Umsetzung dieser Bestimmungen eng zusammen.

(6) Der Verkehr mit Kraftfahrzeugen und Kraftfahrzeuganhängern, deren Abmessungen, Achslast, Gesamtgewicht oder Anzahl die nach dem Straßenverkehrsrecht des Aufnahmestaats geltenden Begrenzungen überschreiten, wird, außer in Notfällen, nur mit Erlaubnis der zuständigen Behörden des Aufnahmestaats durchgeführt. Außerhalb von Übungsplätzen hat der Verkehr mit Kettenfahrzeugen grundsätzlich auf der Schiene oder, soweit erforderlich, auf Tiefladern zu erfolgen. Ein Befahren öffentlicher Straßen und Wege mit Kettenfahrzeugen ohne Kettenpolster ist unzulässig.

(7) Außer in Notfällen dürfen Mitglieder der Streitkräfte des Entsendestaats mit militärischen Luftfahrzeugen zivile Verkehrsflugplätze im Aufnahmestaat nur mit Erlaubnis der zuständigen Behörden des Aufnahmestaats benutzen, die nach den im Aufnahmestaat geltenden Bestimmungen erteilt wird.

(8) Die zuständigen Behörden beider Staaten koordinieren alle von ihnen errichteten und betriebenen Kontrollsysteme für den Luftverkehr und die dazu gehörenden Fernmeldesysteme, soweit dies erforderlich ist, um die Sicherheit des Luftverkehrs und die Erreichung des Aufenthaltszwecks der Mitglieder ihrer Streitkräfte zu gewährleisten.

Artikel 11

Schadensabwicklung

(1) Bei der Schadensabwicklung werden beide Staaten - vorbehaltlich nachstehender Regelungen - in Übereinstimmung mit den Bestimmungen des NATO-Truppenstatuts verfahren.

(2) Für die Abwicklung von Schadensersatzansprüchen Dritter gelten die als Anlage beigefügten Bestimmungen. Diese Anlage ist Bestandteil dieses Abkommens.

Artikel 12

Übungen zu Lande

(1) Für Übungen zu Lande gelten die gesetzlichen Bestimmungen des Aufnahmestaats und die Dienstvorschriften seiner Streitkräfte.

(2) Übungen zu Lande finden grundsätzlich auf Truppenübungsplätzen, Schießplätzen und in anderen Ausbildungseinrichtungen statt.

Artikel 13

Übungen im Luftraum

(1) Für Übungen im Luftraum gelten die Vorschriften des Aufnahmestaats über den Einflug in den Luftraum und seine Benutzung sowie die Inanspruchnahme von Anlagen und Einrichtungen der Luftfahrt, die sich im Rahmen der Richtlinien und Empfehlungen der Internationalen Zivilluftfahrt-Organisation halten, ferner die geltenden Anmeldungs-, Zustimmungs- und Koordinierungsverfahren, wie sie in den entsprechenden Vorschriften des Aufnahmestaats enthalten sind.

(2) Die Vorschriften des Aufnahmestaats über den Einflug in den Luftraum, seine Benutzung und die Inanspruchnahme von Anlagen und Einrichtungen der Luftfahrt sowie die geltenden Anmeldungs-, Zustimmungs- und Koordinierungsverfahren, die darin enthalten sind, umfassen die Luftverkehrsgesetze des Aufnahmestaats und die hierzu erlassenen Verordnungen und Verwaltungsregelungen ziviler und militärischer Art.

(3) Die an einer Übung teilnehmenden Luftfahrzeugbesatzungen müssen die englische Sprache beherrschen, soweit dies aus Gründen der Flugsicherheit oder Flugsicherung erforderlich ist.

Artikel 14

Übungen in Hoheitsgewässern

(1) Für Übungen von Kriegs- und Hilfsschiffen im Küstenmeer und den inneren Gewässern gelten die Vorschriften des Aufnahmestaats.

(2) Die Nutzung bordeigener Luftfahrzeuge erfolgt auf der Grundlage des Artikels 13 dieses Abkommens.

Artikel 15

Kosten

(1) Vor der Durchführung von Übungen legen die zuständigen Behörden der beiden Staaten die zu erbringenden Leistungen und Kosten im Einzelnen fest.

(2) Die Behörden des Aufnahmestaats werden die Behörden des Entsendestaats bei der Inanspruchnahme entgeltlicher Leistungen unterstützen.

Artikel 16

Unberührtheit diplomatischer Vorrechte und Immunitäten

Dieses Abkommen findet keine Anwendung auf Personen, die einen diplomatischen oder konsularischen Status haben.

Artikel 17

Streitbeilegung

Sämtliche Streitigkeiten über die Anwendung oder Auslegung dieses Abkommens werden auf dem Verhandlungswege gütlich beigelegt und keiner dritten Seite zur Schlichtung unterbreitet.

Artikel 18

Durchführung

Einzelheiten zur Durchführung dieses Abkommens werden zwischen den Verteidigungsministern der beiden Staaten geregelt.

Artikel 19

Inkrafttreten, Geltungsdauer und Kündigung

(1) Dieses Abkommen tritt an dem Tag in Kraft, an dem die beiden Staaten einander notifiziert haben, dass die innerstaatlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten erfüllt sind. Maßgebend ist der Tag des Eingangs der letzten Notifikation.

(2) Dieses Abkommen gilt unbefristet. Es kann von jedem der beiden Staaten jederzeit auf diplomatischem Weg schriftlich gekündigt werden. Die Kündigung wird ein Jahr nach Eingang wirksam.

Geschehen zu Warschau am 23. August 2000 in zwei Urschriften, jede in deutscher und polnischer Sprache, wobei jeder Wortlaut verbindlich ist.

Für die Regierung
der Bundesrepublik Deutschland
F. Elbe

Für die Regierung
der Republik Polen
B. Komorowski

Anlage
zum
Abkommen
zwischen
der Regierung der Republik Polen
und
der Regierung der Bundesrepublik Deutschland
über
den vorübergehenden Aufenthalt von Mitgliedern der Streitkräfte der Bundesrepublik
Deutschland und der Streitkräfte der Republik Polen
auf dem Gebiet des jeweils anderen Staats

Bestimmungen für die Schadensabwicklung

1. Zuständige Behörden

a) Schadensfälle in Deutschland

Zuständige polnische Behörde ist der Minister für Nationale Verteidigung.

Zuständige deutsche Behörden sind die Behörden der Verteidigungslastenverwaltung der Länder.

b) Schadensfälle in Polen

Zuständige polnische Behörden sind die Chefs der Wehrstäbe auf Wojewodschaftsebene.

Zuständige deutsche Behörde ist das Bundesamt für Wehrverwaltung.

2. Zusammenarbeit

- a) Die zuständigen deutschen und polnischen Behörden arbeiten bei allen Fragen, die sich im Zusammenhang mit der Abwicklung von Schadensfällen gemäß Artikel VIII Absätze (5) bis (7) NATO-Truppenstatut ergeben, zusammen.

- b) Zur Einschätzung erheblicher Schäden kann eine Kommission aus Vertretern der Behörden der beiden Staaten gebildet werden.

3. Schriftverkehr

Der Schriftverkehr zwischen den zuständigen deutschen und polnischen Behörden wird von jedem der Staaten in seiner Sprache geführt.

4. Schadensabwicklung

a) Regelung durch den Aufnahmestaat

Die Behörde des Aufnahmestaats ist zuständig für die Entgegennahme und Prüfung des Entschädigungsantrags. Sie führt alsbald nach Eingang des Antrags ihre eigenen Ermittlungen hierzu durch. Sie wird nur einen solchen Anspruch anerkennen oder - bei außerdienstlichen Schäden - in den zu erstellenden Bericht aufnehmen, der sich nach dem Abschluss der Ermittlungen unter Berücksichtigung der von der Behörde des Entsendestaats übersandten Informationen und Beweismittel nach dem Recht des Aufnahmestaats als begründet erweist.

b) Zusammenarbeit der Behörden des Aufnahme- und des Entsendestaats

Die Behörde des Aufnahmestaats teilt der Behörde des Entsendestaats so bald als möglich, spätestens jedoch innerhalb von vier Wochen, den Eingang des Entschädigungsantrags mit. In der Mitteilung sind das Aktenzeichen der Behörde des Aufnahmestaats, Name und Anschrift des Antragstellers, eine kurze Schilderung des Vorfalls unter Angabe von Zeit und Ort, der geforderte Entschädigungsbetrag, die Art des Schadens, ggf. die Namen der beteiligten Mitglieder der Streitkräfte sowie die Bezeichnung der am Vorfall beteiligten Einheit anzugeben. Die Mitteilung ist in zweifacher Ausfertigung zu übersenden.

Die Behörde des Entsendestaats bestätigt der Behörde des Aufnahmestaats den Eingang der Mitteilung unter Angabe ihres Aktenzeichens und übersendet ihr innerhalb von sechs Wochen nach Eingang der Mitteilung alle verfügbaren Informationen und

Beweismittel. Liegen der Behörde des Entsendestaats keine derartigen Informationen und Beweismittel vor, so teilt sie dies der Behörde des Aufnahmestaats mit.

Die Behörde des Entsendestaats teilt der Behörde des Aufnahmestaats ferner mit, ob der Schaden nach ihrer Auffassung durch eine Handlung oder Unterlassung, für die die Streitkräfte des Entsendestaats rechtlich verantwortlich sind und/oder im Zusammenhang mit der Benutzung eines Fahrzeugs der Truppe verursacht worden ist und ob die Fahrzeugbenutzung befugt oder unbefugt war.

c) Zahlung und Erstattung des Entschädigungsbetrages

Die Behörde des Aufnahmestaats zahlt den Entschädigungsbetrag in ihrer Währung. Sie fordert anschließend die gezahlten Beträge von der Behörde des Entsendestaats zur Erstattung an.

Ist nach dem Recht des Aufnahmestaats eine Entschädigung in Form einer Rente zu gewähren, ist sie im Verhältnis zwischen den Vertragsparteien nach den im Aufnahmestaat geltenden Grundsätzen als kapitalisierter Betrag zu erstatten.

Die Behörde des Entsendestaats erstattet den geschuldeten Betrag innerhalb von drei Monaten.

d) Besondere Bestimmungen zur Abwicklung außerdienstlicher Schäden

Die Behörde des Aufnahmestaats fertigt einen Bericht für die Behörde des Entsendestaats, die diesen unverzüglich prüft und entscheidet, ob und in welcher Höhe sie eine Entschädigung für gerechtfertigt hält.

Die Behörde des Aufnahmestaats bietet dem Antragsteller den ihm zukommenden Betrag ohne Anerkennung einer Rechtspflicht (*ex gratia*) als Abfindung an. Sie ist dabei nicht an die Entscheidung der Behörde des Entsendestaats gebunden. Wird dieses Angebot von dem Antragsteller als volle Befriedigung seines Anspruchs angenommen, so nimmt die Behörde des Aufnahmestaats die Zahlung vor.

Die Behörde des Entsendestaats erstattet den von ihr für gerechtfertigt gehaltenen Betrag. Hat die Behörde des Entsendestaats die Entscheidung über die von ihr für gerechtfertigt gehaltene Entschädigung nicht innerhalb von drei Monaten seit Übergabe des Berichts der Behörde des Aufnahmestaats mitgeteilt, erstattet sie den von dem Antragsteller als Abfindung angenommenen Betrag.

Die Bestimmungen der Nummer 4 Buchstaben a bis c bleiben im Übrigen unberührt.

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:
— została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
— jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
— będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 28 grudnia 2001 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
L.S.

Prezes Rady Ministrów: *L. Miller*

1751

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 14 marca 2002 r.

w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o czasowym pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i członków sił zbrojnych Republiki Federalnej Niemiec na terytorium drugiego państwa, sporządzonej w Warszawie dnia 23 sierpnia 2000 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o czasowym pobycie członków sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i członków sił zbrojnych Republiki Federalnej Niemiec na terytorium drugiego państwa, sporządzona w Warszawie dnia 23 sierpnia 2000 r., została ratyfikowana

przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dnia 28 grudnia 2001 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 powyższej umowy weszła ona w życie dnia 17 stycznia 2002 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *W. Cimoszewicz*

Egzemplarze bieżące oraz archiwalne można nabywać:

- w Zakładzie Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 694-67-00, 694-60-96 — na podstawie nadesłanego zamówienia (wyłącznie sprzedaż wysyłkowa);
- w punktach sprzedaży Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego w Warszawie (sprzedaż wyłącznie za gotówkę)
  - ul. Powsińska 69/71, tel. 694-62-96
  - al. Szucha 2/4, tel. 629-61-73 (od 1997 r.)

Reklamacje z powodu niedoręczenia poszczególnych numerów zgłaszać należy na piśmie do Zakładu Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, do 15 dni po otrzymaniu następnego kolejnego numeru

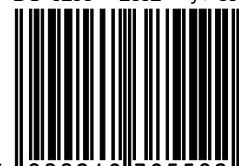
O wszelkich zmianach nazwy lub adresu prenumeratora prosimy niezwłocznie informować na piśmie Zakład Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Dziennik Ustaw i Monitor Polski dostępne są w Internecie pod adresem www.cokprm.gov.pl

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji — Redakcja Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa, tel. 622-66-56
Skład i kolportaż: Zakład Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel.: 694-67-50, 694-67-52, 694-64-77; faks 694-62-06, 694-64-77
Bezpłatna infolinia: 0-800-287-581
www.cokprm.gov.pl
e-mail: dziust@cokprm.gov.pl

Druk w kooperacji: Toruńskie Zakłady Graficzne „ZAPOLEX” Sp. z o.o., ul. gen. Sowińskiego 2/4, 87-100 Toruń

DU 0206 2002 wyd.00

5 900248385592 >

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Zakładzie Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa